

OPRAVDOVÝ KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

Predplatná cena:
 Na celý rok . . . . . 4 kor. — hal.
 Na pol roka . . . . . 2 „ — „
 Na štvrt roka . . . . . 1 „ — „
 Jednotlivé číslo 6 halierov.

Vychodí každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Priateľstvo!

Vidiecke mestá.

Pred pár desaťtiami z národohospodárskeho stanoviska hlavnou snahou bolo pozdvihnúť hlavné mesto Budapešť, urobiť ho mohutným faktorom obchodu, priemyslu a kupectva jak na vonok tak i pre vnútro krajiny. Šťastné ruky niektorých ministrov obchodu a kupectva, hlavne ale neunavná práca nezapomenuteľného ministra Gabriela Barossa takrečeno preporodila hlavné mesto. Obchod, kupectvo, priemysel v hlavnom meste Budapešti stojí už na úrovni iných veľmiest európskych, ba jednotlivé veľmestá východu a severu naše hlavné mesto v týchto oboroch národohospodárstva už aj predstihlo. Nepočítané obchody, priemyselné dielne, fabriky, svedčia o vývine hlavného mesta a rýchle množenie sa jeho obyvateľstva svedčí o tom, že hlavné mesto stúpa po pravej ceste svojho vývinu.

Nemožno netešiť sa tomuto peknému vývinu hlavného mesta, lebo veď len tá krajina môže dnes napredovať, jejž hlavné mesto vývodí v každom ohľade. Ono dáva vkus priemyselníkovi, ono dáva smer obchodným kruhom, slovom hlavné mesto je vodcom ostatných miest krajiny.

Avšak aby vidiecke mestá mohli kráčať za hlavným mestom, k tomu musia mať potrebný podklad, musia byť zaopatrené všetkými tými prostriedkami, ktoré ich napredovanie môžu zabezpečiť.

Nedá sa utajiť, že smerodajné kruhy majú v prvom rade na starosti zabezpečenie vývinu hlavného mesta zúčastky nekládly, zúčastky ale ani klásť nemohly väčšiu váhu na vývin vidieckych miest. V prvom rade šlo o založenie centra, streda, východišťa a keď teraz hlavné mesto má všetky podmienky svojho ďalšieho vývinu zabezpečené, vláda stará sa o pozdvihnutie miest vidieckych.

Minister obchodu Alexander Hegedüs, ktorý lanského roku precestoval horné strany našej vlasti aby sa osobne informoval, čo kde by bolo treba založiť, neunavne namáha sa, aby i na našich horných stranách založené byly rozličné priemyselné podniky i keď s cudzozemským kapitálom.

Táto sľachetná snaha ministra je veľavýznamná jak pre štát, tak i pre patričné vidieky. Každá krajina v národohospodárskom ohľade je

len vtedy silná, keď i jej vidiecke mestá kvitnú v obchode, priemysle, kupectve. Sústredňovanie týchto odvetví národného hospodárstva nevedlo nikde k cieľu, lebo hlavné mestá bohatly rýchle na úkor miest vidieckych, ktorých obyvateľstvo nemajúc prameňov dôchodkových chudobnelo a klesalo, slovom na jedno miesto shromažďovalo sa všetko a ostatné ináč súde miesta nechávaly sa akoby úhorom. No a takéto šafárenie nebolo by dobré. Žiadúce je teda, aby vidiecke mestá čím skôr staly sa silnými centrami jednotlivých vidiekov, lebo tým by nielen patričné mestá rozkvitly, ale pomohlo by sa i chudobnému obyvateľstvu tých krajov. Jaké dobré následky má vývin mesta pre okolité obce, to vidíme najlepšie tu na okolí Budapešte. Chudobné, na prácu svojich rúk odkázané obyvateľstvo nachodí zárobok v dielňach hlavného mesta a ponevác sa tu žije dľa známeho slovenského porekadla «čo na nôž to za groš,» i hospodári okolitých obcí ľahšie môžu speňažiť svoje články. Gazdinky z Paloty, Rákoša, Šorokšáru, Erzsébetfalvy, Vörösváru, Pomázu atd. za vajcia, maslo, drubež utržia v hlavnom meste veľké peniaze, tak že obec Palota alebo Šorokšár v hmotnom ohľade zdvíhajú sa takrečeno so dňa na deň. Keď sa teda vidiecke strediská v národohospodárskom ohľade budú vyvíňovať, prajný následok tohto vývinu pocítia hneď i okolité obce.

Z tohto je jasné, že priemysel a obchod odkázané sú na poľné hospodárstvo a naopak. Ponevác ale uhorskí hospodári, obzvlášť ale malí roľníci a gazdovia uhorskí nemajúc ani dostatočných úrodných zemí ani potrebných hospodárskych strojov nie sú vstave, ani sa nemôžu pustiť do konkurencie so zbožím cudzozemským na svetových trhoch, práve v záujme malých hospodárov je vyvíňovanie priemyslu a obchodu na miestach, okolo ktorých mali hospodári pre nedostatok odberateľov svoje články nie sú vstave náležite speňažiť.

Dobré následky vývinu vidieckych miest v národohospodárskom smere sú zrejmé. Čo sa týče podmienok takéhoto vývinu i tie by byly. Železničné čiary takrečeno každé vidiecke väčšie mesto spájajú so svetom, pracovných rúk na okolí je tiež dosť, chybuje tedy len kapitál. Ale práve toto

je tá veľká chyba, až dosť ťažko vysvetliteľná. Keď je reč o založení banky alebo špárkassy, vtedy je hneď dosť účastinárov, ktorí dajú potrebný kapitál, keď ale ide o založenie priemyselného podniku, ktorým by sa mohlo pomôcť celému tomu okoliu, vtedy účastinárov treba hľadať s lampášom za bieleho dňa. Keď teda minister obchodu vidiac nechuf tunajších zámožných ľudí k zakladaniu priemyselných podnikov, hľadá kapitalistov protivného náhľadu za hraniciami, za to len uznanie zasluhuje so strany chudobnejšieho obyvateľstva.

Avšak minister sám tiež nemôže všetko vykonať. I on je len človek. V takejto práci potrebuje všestrannú pomoc v prvom rade od samých patričných miest, ktoré by ho mali v jeho snahách čím najochotnejšie podporovať. A túto ochotu nebadáť všade. Vidiecke mestá, zdá sa, ako by všetko očakávaly od vlády. Na pr. len nedávno slob. kráľ. mestá mali kongress v Győri. Ich zástupci radili sa o autonomii miest, o soštatnení administrácie, ale o pozdvihnutí miest z ohľadu národohospodárskeho v obširnom programme kongressu nebolo ani slova. A kongress bol peknou príležitosťou k poukázaniu na to, čo by mestá ku svojmu vývinu potrebovaly a čo učiniť by ochotné boly. Ale keď tá politika u nás všade príde do prvého radu tak akoby sme o potrebách hmotného vývinu ani len pochopu nemali.

Slovo k rodákam.

Bežným príslovím stala sa oná trefná výpoveď nášho vtipného rodáka, že politika sú vraj panské figle. A skutočne nemáme slova v reči a pojmu v živote, ktorý by bol tak mnohostranne vysvetľovaný a pochopovaný, ako tá nešťastná politika. A ona sa aj ku všetkému hodí, všetko zakrýva, ba ešte že vraj aj všetko ospravedľňuje a oprávňuje. Nie div, že je pri takejto pružnosti a neohraničenosti svojej v tak nesmiernej miere nadužívaná a zneužívaná. Preto musí byť človek tuhým chlapom, aby sa v nej vyznal týmbôž, že práve tam, kde — ako u nás, — takmer každý sa s ňou zaoberá, najmenší počet je tých, ktorí by sa v nej vyznali a rozumeli do nej.

Najviacerí, ba mnohé politické strany nevedia rozdielu medzi podstatou — obsahom — politiky a medzi formou a smerom tejže, ba tak ďaleko idú, že sám smer držia za politiku a dľa toho

utvorujú svoje politické názvy a nezasvätených tým ešte väčšmi do rozopre a omylu donesú.

Takto pokračujú ľudári, ktorí vraj kresťanskú politiku zastupujú a osud štátu i občianstva vraj na základe kresťanskej politiky položiť chcú.

Nuž to je zmätok pochopov, lebo jestvuje kresťanské náboženstvo, kresťanská viera, kresťanská morálka ale kresťanskej politiky niet, — jestli len pod ňou nemyslia politiku kňazskú: klerikálnu a ultramontánsku, ktorá je ovšem možná, bárs aj záhubná.

Smer politiky pravda môže byť, ba otvorene doložíme aj má byť kresťanský, tak ako je smer protikresťanský nie vytvoreným v zásade, trebárs ho v skutočnosti nikde nebadáme, tým menej u nás.

Základ politiky určuje jej smer a tamten v hlavných črtach je alebo ľudový — demokratický, alebo veľkopanský — aristokratický. Potom slobodomyslný, alebo utlačujúci — tyranský. Ďalej napredujúci, alebo zpiatočnický; konečne v spôsobe alebo prevratný — radikálny, alebo udržujúci — konservatívny. V rámci týchto pohybuje sa politika a smeru tejže, potom miestne, obecno-právne a časové požiadavky ako by doplnenia a vycelenia dávajú.

V Uhorsku panuje politika ľudovo-slobodomyslná a v oči tejto demokraticko-liberálnu politiku prevádzajúcej strane nestojia protidemokratické — tedy aristokratické a protislobodomyslné, tedy reakcionárske strany, lež tiež demokraticko-liberálne strany neodvislých, no a menlivého a tak neznámeho smeru strana ľudárov, ktorá — ponevác sa ľudovou chce menovať, — tiež by musela byť demokratickou a ponevác sa odhrýza byť reakcionárskou, tak mala by byť aj liberálnou, a ak už tak chce, než vraj kresťansko-liberálnou.

Tedy verme ľudárom, že sú demokrati a liberáli v svojom smysle slova: nuž potom čo z toho nasleduje? Keď sa napriek svojej ľudovosti a liberálnosti predsa v odpor stavajú onej veľkej strane demokraticko-liberálnej, ktorá parlamentárnym spôsobom dáva smer politike štátnej, čože ich delí od tejto? Keď veríme ich tvrdeniam o demokratisme a kresťanskom liberalisme: tedy nič iné, ako stále požadovanie revízie cirkevno-politických zákonov, ako vraj základ kresťanskej politiky.

Požiadavka revízie je dačo pozitívneho, tomu rozumieme, bárs s ňou aj a to menovite nateraz nesúhlasíme, lež čo to má byť tá kresťanská politika, to sú nám ľudári povinní vysvetliť. Aspoň slovami dajako, lebo veď skutkami svojimi a pokračovaním práve protivu toho dokazujú. — To nižšie dokážeme.

Ľud pobalamútili ľudárstvom, no a keď to už nedostačovalo, vynašli nový názov, nové heslo:

kresťanskej politiky. Keď ľud nahliadnu a presvedčil sa, že veru u nás všetky ostatné politické strany práve tak, ba v mnohom ešte viac sú ľudovými, ako ľudári; keď videl, že tu prot ľudovej strany nieta a tak prázdny názvom lákať a mámiť sa nedal, osvojili si názov kresťanský. Nuž to im tiež práve tak málo pomôže a tak neosoží ako ľudárstvo, lebo keď ľud zrejme a jasne vidí, že ostatné strany práve tak sú kresťanské, ako ľudári, a že protikresťanskej strany niet.

Lež čo s tým chcú? . . . Ťažká no aj ľahká odpoveď. Tak sa zdá, že len kortešovať u prostred skutočne pobožného ľudu. Lebo keď jestli kto, tak oni nepokračujú po kresťanský v politike. Napriek tomu, že hlavný základ kresťanstva je láska a prvé prikázanie: milovať budeš blízneho svojho ako seba samého; napriek tomu, že ono nenávisť a pomstu, faľš a podvod zapovedá: ľudári práve sú tí, ktorí všetkých neľudárov do krvi prenasledujú a menovite liberálov urážajú, osočujú, pomlúvajú a im ani len dobrého mena nenechajú. Je to po kresťanský? Sľubami, ktoré vyplníť nie sú vstave, vábia k sebe ľud, vedia, že ho tým len klamú. Je to kresťanská politika? Rozbroje stvárajú medzi náboženstvami ba aj medzi kresťanskými vierovyznaniami, a na miesto toho, aby sjednotenie sa v pravom Kristovom učení hľadali a napomáhali, skutočných nasledovníkov Spasiteľa z cirkve a viery vytvárajú: je to po kresťanský? Nenávisť rozsievajú v obciach, stoliciach, krajine, v roľníctve i obchode: je to kresťanské? Veru nie, a keď je nie, nech sa toho v prvom rade oni sami chránia a varujú a nech sa učia kresťanského ducha od svojich nimi pomlúvaných a prenasledovaných kresťanských protivníkov, ktorí v opravdovom kresťanskom duchu odpúšťajú im vedia, že ľudári nevedia, čo činia.

Keď ale za potrebné držali smer politiky aj výslovne kresťanským pomenovať, aby svet daromne nešalbiarili, nech udajú aj spôsoby, akými zamýšľajú oni smer tento do života uviesť. Smer práve kresťanský politiky liberálnej i spôsoby jej prevádzania poznáme nielen z programu ale aj z dosavadných skvelých činov Kolomana Szélla a jeho prívržencov: ale smer a spôsoby ľudárov bohužiaľ ešte neznáme, a tak sa zdá, že ho ani nikdy nepoznáme, lebo ho jednoducho nemajú. Tým sú dosť zvučné, pritom ale prázdne názvy. Nahotu a prázdnotu svojho pustého diletantizmu (ochotníctva) tými zaokryf sa usilujú.

Lebo keď od rokov roztrubujú svetu, že nesnesiteľnými daňami a obecnými dávkami obťažovaný ľud bez ich pomoci na vnivoč vyjde, oni ale že mu kresťanskou politikou pomôžu. Ozaj ako? púhou modlitbou istotne nie, teda zas len práve tak po kresťanský, ako ktokoľvek iní, totiž tým: «dávajte čo je cisárovo, cisárovi» a to koľko koľ-

vek len vládzete. Jestli iní vedia kresťanskejší spôsob, nech ho vyjavia, a všetci budeme im po vďační. A kresťanská politika núti ich aj vyjaviť ho i vtedy, keď on iným k podpore a prospechu poslúži, lebo kresťanstvo je láska ešte aj — ku nepriateľom, tým viac ku spoluobčanom jednej vlasti.

Hovoria, že sa socializmus zmáha, a oni vraj otázku sociálnu rozlúšťa kresťanskou politikou. Lenže ako? Tým že im v Pána Boha dôverovať a trpeť naložia? Tým sa núdzni nenajedia, nezaodejú, ani ratovaní nebudú. Ak ale vedia spôsob dostatočnej odpomoci, tak von s ním. Tisícim, ba millionom spolubratov pomôžu tým, a to je už len kresťanský skutok. Lež oni mlčia, majú kresťanskú politiku, ale bez obsahu i formy. Oni i ďalej len mlčať budú, a tak alebo nie sú kresťanský, alebo — čo je pravdepodobnejšie, — nevedia pomôcť a len balamútia svet.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Jedon gróf Zichy proti ľudovej strane. V obci Bács-Topolya založený „Katolikus Népkör“ (Katolícky ľudový kruh) požiadal bol grófa Jána Zichyho st. aby prijal protektorát spolku. Gróf Zichy — strýk oného grófa Zichyho, ktorý je predsedom ľudovej strany, protektorát prijal, v liste upravenom na predsedu spolku ale dôrazne napomínal vodcov spolku, aby *tenže neuvádzal učenia ľudovej strany medzi ľud.* Rozpovedal, že jakokoľvek si ctí a miluje svojho pokrevného grófa Ferdinanda Zichyho, ktorý stvoril v Uhorsku ľudovú stranu, účinkovanie jeho na základe svojich zkušenosť drží za škodné pre krajinu a že nie aj za nebezpečné: toho príčinou je len tá okolnosť, že ho dosavadne odpuďujúce chovanie sa uhorského ľudu oproti ľudovej strane naplňuje tou nádejou, že ľudovou stranou zapríčinený pohyb sám od seba prestane. Konečne osvedčil sa, že v tom páde, jak sa kruh bude opačne chovať: protektorátu sa hneď vzdá a kruh nebude ani hmotne, ani mravne podporovať. Následkom tohoto osvedčenia sa protektora, kruh zmenil si názov na „Katolikus kör“ (Katolícky kruh).

Krajinský rozpočet. Snemovňa magnátov začne v pondelok pojednávať krajinský rozpočet na bežiaci rok a pravdepodobne pojednávanie toho samého dňa aj dokončí. V utorok bude snemovňa vyslancov držať zasadnutie, na ktorom vezme v známosť, že magnáti prijali rozpočet, načo bude rozpočet predostrený kráľovi k sankcionovaniu, tak že koncom apríla bude v krajinskom zákonníku uverejnený.

Reforma zóny na uhorských štátnych železniciach. Minister obchodu Alexander Hegedüs v reči

držanej pri pojednávaní jeho rozpočtu osvedčil sa, že Gabrielom Barossom na uhorských štátnych železničiach zavedená zóna v celku úplne zodpovedá, čo sa týče čiastok ale potrebné sú isté opravy, reformy, a vyhlásil, že tie zmeny najbližšie prevedie. Jako sa dozvedáme, reforma prevedie sa v tom smysle, že miesto doterajších 14 zón uvedené bude 20 zón. Asfice prvých 13 zón zostane nezmenené,

14-ta zóna	siahaf	bude od	226	do	250	kilometrov
15-ta	"	"	251	"	275	"
16-ta	"	"	276	"	300	"
17-ta	"	"	301	"	325	"
18-ta	"	"	326	"	350	"
19-ta	"	"	351	"	400	"
20-ta	"	"	400	a	vyše	"

Tým, že sa počet zón rozmnožil povozné bude len málo čo drahšie než dosiaľ, ba pri prvých 16-tich zónach bude menej obnášať, než dosiaľ. Berúc za základ tretiu triedu na osobnom vlaku, povozné bude sa nasledujúce dvíhať. Prvá zóna miesto doterajších 50 halierov bude stáť 40 halierov, po 12-tu zónu bude sa povozné dvíhať o 40 halierov, tak že povozné 12-tej zóny bude obnášať miesto doterajších 6 korún len 4 koruny 80 halierov, od 13-tej po 16-tu zónu bude sa dvíhať o 60 halierov, tak že 16-ta zóna bude obnášať miesto dosavadných 8 korún len 7 korún 20 halierov, 17-ta zóna bude sa rovnaf dosavadnej 14 tej, tedy bude sa platiť 8 korún povozné; pri posledných troch zónach bude sa dvíhať o jednu korunu, takže za 18-tu zónu bude sa platiť 9, za 19-tu 10 a konečne za 20-tu zónu 11 korún. Nové rozdelenie zón vstúpi do života pravdepodobne 1-vým júlom.

Vacovské biskupstvo. S celou istotou hovorí sa, že za vacovského biskupa najbližšie vymenovaný bude gróf Karol Csáky, ostrihomský kanonik. Gróf Csáky je dnes 45ročný; vysvätený bol za kňaza roku 1875 ho. Kňazské povinnosti začal čo kaplán plniť, neskoršie stal sa farárom v Ostrihome, odtiaľ bol vymenovaný za kanonika do Prešporku a neskoršie do Ostrihomu.

Poďakovanie ministra vonkajších záležitostí grófa Goluchowského. Najnovšie rozletel sa chýr, že sa minister zahraničných záležitostí gróf Goluchowski ide poďakovať. Za príčinu odstúpenia udáva sa zčiasťky tá okolnosť, že mu delegácie nechcu povoliť ním žiadané obrovské summy na rozmnoženie morských lodí, zčiasťky ale to, že náš kráľ ide najbližšie do Berlína, kde sa bude radíť s nemeckým cisárom o tom, jakým spôsobom by bolo možno Anglicko pohnúť k zastaveniu ďalšieho krveprelievania v Južnej Afrike. Gróf Goluchowski sprevádzal dosiaľ Anglicku prajnú politiku a teraz vidí, že kráľ ide podávať pomocnú ruku k protianglickej akcii, tedy práve

opak tej politiky nastúpi, ktorú on dosiaľ sledoval. Táto okolnosť ho tiež udajne pohla k tomu, aby miesto svoje inému prepustil. Už sa spomína aj jeho následník v osobe Benjamina Kállayho, terajšieho spoločného finančného ministra.

Noví rytieri zlatého rúna. Najväčšie vyznačenie, ktorého sa smrteľník môže stať účastným, je rád zlatého rúna. Kráľ najnovšie štrnástim udelil toto vysoké vyznačenie, takže je dnes všetko spolu na celom svete 90 rytierov tohoto rádu. Medzi najnovšie vyznačenými sú dvaja kráľovskí princí, 8 rakúskych a 4 uhorskí veľmoži. Vyznačení uhorskí veľmoži sú nasledujúci: knieža Mikuláš Pálffy, Ladislav Szögyény-Marich, berlínsky veľvyslanec, gróf Béla Cziráky a gróf Alexander Károlyi. Szögyény-Marich je jediný jednoduchý šľachtic, ktorý obdržal toto veľké vyznačenie, ostatní rytieri tohoto rádu sú všetko členovia vysokej šľachty alebo členovia panovníckych rodín. Pripomenúť musíme, že rád zlatého rúna môžu obdržať iba katolícki šľachtici.

Z Južnej Afriky. Keď sa terajší hlavný veliteľ anglickej armády vybral na bojište do Južnej Afriky, hrdo predpovedal, že na Veľkú noc bude v Pretorii, hlavnom meste búrskej republiky. Nuž ale maršal Roberts je dnes o mnoho ďalej od toho okamihu, aby vtiabol do Pretorie, jako bol vtedy, keď sa vybral na bojište. Maršal Roberts sedí ešte vždy v meste Bloemfontein a čaká pomoc a podporu, lebo bez tej neopováži sa ani hnúť napred. Čo maršal Roberts sedí v Bloemfonteine, búrski vodcovia ustavične znepokojujú jednotlivé anglické voje a hodne ich nabíjú. Takéto nepredvídané a nečakané výprasky nedodávajú ani najmenej smelosti anglickému vojsku, ktoré aj tak veľmi mnoho trpí následkom teraz nastávajúcej zimy

Medzitým čo Búri vífazne stoja na bojišti, vyslali trojčlenovú deputáciu k europejským mocnostam s tou prosbou, aby zakročily v prospech pokoja. Ačkoľvek tejto deputácii pri žiadnom dvore nesľúbia, že zakročia v prospech pokoja, preda badať už aj dnes istý pohyb, ktorý je dobrý znak pre Búrov. Francúzsko vidí, že Anglicko je teraz úplne zamestnané v Afrike, tak že není vstave hatiť a prekaziť plány Francúzska, ktoré sa ani teraz nezrieklo myšlienky na odplatu Nemcom za 1870/71. ročnú porážku. Nemecko vidiac, že Francúzsko má úplne slobodnú ruku, vo vlastnom záujme, aby ho Francúzsko nenapadlo, chce Anglicku pomôcť k slušnému pokoju, aby zase, jaknáhle nebude v Afrike zamestnané, na uzde držalo Francúzov. Tak sa zdá, že Nemecko vážne premýšľa na zakročenie v prospech pokoja, tým cieľom aj náš kráľ pocestuje budúceho mesiaca do Berlína. Není tedy možnosť vytvorená, že Európa spraví vojne v Afrike, ktorá už 7 mesiacov trvá, čím skorej koniec.

P o r a d a.

Sám si pomáhaj človeče,
I Boh pomôže ti potom:
Pri práci blaho je v dome,
A bieda čuší — za plotom.

Pozri na včelky, — od svitu
Pilne pracujú do noci:
Vyzívia nielen že seba,
Este i nám sú k pomoci.

Zbor mravcom kopce — i storáz,
Oni si nové vystavia:
Hľa, vytrvalosť — odvaha
I škody časom opravia.

Nespoliehaj sa ani ty
A na nikoho, — krem seba;
Modli sa, pracuj, — ochotne
Dolož tam silou, kde treba.

Tak môžeš smelo s dôverou
Isť budúcnosti v ústrety:
Keď povinnosti všetky si
Vyplníš svoje verne ty.

Rozličné myšlienky.

Nasnovalo: *Kladivo*.

Keď duch náboženstvo precítil, duša slávi deň
očisteného, pevnej viery plného narodenia.

Život náš sa zvelebí, keď sme dosť mocní
k tomu, aby sme dušu našu s blaženosťou, so
šťastím iných zaplnili.

Myšlienky veleduchov zaplnily zem jak ne-
jaké jasné slnko; blažení sú tí, ktorí poznajú
jeho jasnosť, môžu sa v ňom kochať.

Dnes veľmi málo ktorí čítajú bibliu. Na koľko
je to charakteristické! Biblia je najčistejšia mravo-
veda svetská.

Lúbosť je najslabšia blaženosť.

Čo je zlé? ... Ludia.

Rozmýšľanie činí človeka biedným — pre
život.

Keď sa preto hneváme, že nás ohovorili,
nech nám side na um, že pre tú samú vinu
trpíme.

Keď nám je myseľ chorá, zanesme ju na
pole — pracovitosti a neomyľne vyzdravie.

Kto nemá príčinu sám seba sa hanbiť, ten
môže s povznesenou hlavou chodiť pomedzi ľuďmi.

Jedon krát jedon neni fažko naučiť sa, ale
tým fažšie ho je vedieť.

Žena bez náboženstva je taká, jako kvetina
bez vône.

Aj bezodný sud je plný nenasýtnosti.

Závistlivého nie to neznepokojuje, že on nemá
dačo, ale to, že má iný.

Kto mrhá čas, ten svoj život oškoduje.

Tak činí s nami Pán Boh, jako my s našimi
dietkami. Najprv napomína, potom sa dotýka,
konečne: tresce.

Len to je dobrý hospodár, ktorý aj sám
pracuje.

Sladšie je víno od dobrého priateľa, nežli
mäd od nepriateľa.

Huňa daktorého človeka je teplejšia, nežli
jeho srdce.

Trpenie tak náleží k životu, jako solnička
ku stolu.

Keď ti Pán Boh naloží dajakú farchu, pod-
loží aj ruku, aby ta farcha tak veľmi netlačila.

V hneve svojom nič nezačínaj. Blázon, kto
v čas víchrice na loď sadá.

Oko Božie nespí.

Trpenie beznáboženského človeka je dlho
trvajúce; nábožného — pominuteľné.

Čo u iných haníš, vystrihaj sa sám toho.

O priateľovi vyprávaj dobré, o nepriate-
lovi mlč.

Statočnosť dlhšie trvá, nežli klamstvo.

Jazyk nemého viac stojí, nežli — lhárov.

Sliepka, keď aj len po zrnku sbiera, konečne
predsa naplní hrvol.

Nezúfajme, keď sa nám dačo na prvý raz
nepodari.

Mnohí hovoria, že: «keď by som bol vedel.»

— Síce jak snadno mohli vedieť!

Dobrý je Pán Boh, lepší, jako si ľudia myslia.

Beda tomu, kto už ani plakať nezná.

Jedno dobré slovo matkino často viac stojí, ako jedno udretie otcovo.

Šťastný je ten mužský, ktorý dostane peknú manželku; ale ešte je šťastlivejší, keď takú dostane, ktorá zná nielen ľubiť, ale aj pracovať.

Šťastný, kto zná zapomenúť.

Keď máš ruky vždy založené, nezbohatneš.

Lepšie je keď dieťa plače, ako jeho rodičia.

Peniaze znepokojujú, či ich máme, alebo nie.

Dym vlasti je lepší, nežli cudzozemský oheň.

Aj z chatnej chatrče dakedy veľký človek povstane.

Dobry sudca zapomenie na kmotorstvo.

Kto sa k bláznovi pripojí, to je väčší blázon.

Bohatú ženu je snadno vydržať, peknú milovať, múdru riadiť.

Buď skúpy vo filieroch, tak budeš bohatý na koruny.

Jedon hlúpy a jedon múdry nie sú vstave spolu slamenné steblo pretrhnúť. Lebo keď hlúpy fahá, vtedy múdry pustí, a keď hlúpy pustí, vtedy múdry fahá. Ale keď sa dvaja hlúpi sídu, vtedy aj železnú refaz potrhajú.

Lepšie je pojať si za manželku dcéru chudobného, nežli slúžku boháčovu.

Po rovnej ceste ešte aj uskočif je snadnejšie — jestli je potrebné — jako po drsnatej.

Bohoruhač je také zlé dieťa, ktoré chce siloumocou so sebou uverif, — že nemá otca.

Pekná žena je pekná, cnostná ale je ešte peknejšia.

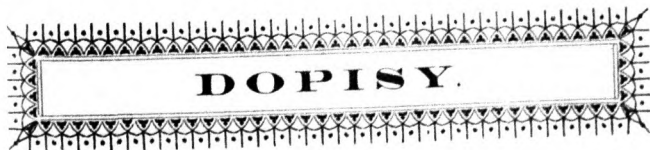
Ktorí lížu päty predstaveným svojim, tí obyčajne poddaných svojich potláčajú.

Kde práca stráži pri bráne domu, tam sa chudoba nedobyje.

Ženy sú najlepší pravotári: nikdy nehovoria presvedčujúcejšie, jako keď nemajú pravdu.

Život je najdrahší, ale aj najlepší výskok.

Rovná cesta je najkratšia: najrýchlejšie sa skončí.

Pukanec, 9-ho apríla.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie nasledujúcich pár riadkov. 6-ho apríla bola u nás voľba obecného predstavenstva, na výsledok voľby boli zvedavé obe strany, totižto liberálna a slobodomyselná a ľudársko-panslávka. Voľba previedla sa pod predsedníctvom bátovského hlavného slúžneho pána Pavla Nándora, ktorý na rychtárstvo kandidoval na prvom mieste J. Krumpu, dosavádneho

zaslúžilého rychtára, na druhom mieste O. Králíka bývalého podrychtára a na treťom L. Turcsányiho apatikára. Žiadané bolo, hlavne so strany ľudárov zejmenne hlasovanie; ľudári totižto už jakoby v hrsti držali víťazstvo, lebo pred voľbou celé týždne pracovali deň a noc a podpisy sbierali, v Národných Novinách a Cirkevných Listoch terajšiu vrchnosť nesvedomite napádali, obzvláštne terajšieho rychtára, ktorý už od 18 rokov poriadne a svedomite vedie svoj úrad.

Po skoučení hlasovania naši ľudári sa ale brozne sklámali, lebo dosavádny rychtár obdržal väčšinu 115 hlasov oproti apatikárovi Turcsányimu, na ktorého ľudári hlasovali. Ľudári sa s ovisnutým nosom vzdialili, keď bol vyhlásený výsledok hlasovania na rychtára. Za podrychtára zvolený bol jednohlasne dosavádny; aj na prvého prisažného sme na žiadosť ľudárov hlasovali, aj tu dostal ale väčšinu hlasov dosavádny, ostatní prisažní zostali všetko predošlí.

Po voľbe, ktorá sa previedla v peknom poriadku, pán hlavný slúžny napomenul nový úrad k vernému plneniu povinností, napomínajúc ich, aby mali vždy pred očima blaho obce a krajiny, načo složili prisahu.

V deň voľby zavčas rana ponachádzali ľudia po uliciach tlačené cedulky, na ktorých bolo na terajších úradských nesvedomite nabrizgané, obzvlášť na rychtára; ľudári sa nazdali, že týmto spôsobom dôjdu k cieľu, ale sa hrozne sklámali; kto druhému jamu kope, sám do nej padne. V noci toho samého dňa stala sa aj krádež. Mladému majstrovi M. B. vlámali sa neznámi zloději do izby a ukradli mu vyše štyristo kerún. Žandári stopujú jak neznámych zlodějov, tak aj tých, ktorí dali spomenuté cedulky natlačiť a ktorí ich po uliciach rozsypali.

Čo sa týče počasia, s tým sa nemôžeme pochváliť, začaly byť pekné jarné časy, gazdovia sa prichytili do poľných prác, ale nastaly znovu zimy a chladné vetry dujú od antolského Sitna.

Assentírka sa previedla 31-ho marca, z 1-vej a 2-bej triedy odobrali 10-tich; v predošlých rokoch bolo odobrané vždy viac mladíkov.

S úprimnou úctou *Podlatický.*

Z Mestečka, na Veľký piatok.

Vysokoctený pán Redaktor!

Predovšetkým prosím kúsok miesta pre týchto mojich pár riadkov v tomto milom časopise.

Milí čitatelia chytám pero do mojej ťažkej sedliackej ruky, aby som vám niečo sdělil o našej dedine. Práve dnes mám na to trochu času, keď som prišiel z kostola a služby Božie som odbavil.

Chváliť sa nemám čím, skôr požalovať, lebo tu máme smutné časy, jako aj so všetkých strán plánu; po iné roky o tomto čase máme skoro posiate a teraz ešte zhola nič a len nastavične škaredý čas. Ale to hneď prorokovali, že keď sú fašiangy teplé, aby sa človek teplému pôstu neúfal, a tak sa splnilo, lebo na fašiangy

vyšli poniektorí orať, ale od toho času ešte ani dnes neorali. Nevie, čo to bude s nami.

Keď sa ale s počasím nemôžem pochváliť, pochválím sa s našim predstavenstvom na jehož čele stojí taký rychtár, ktorý sa stará o obec ako len najlepšie môže a poskytne dobrú radu každému. No veď už aj môže vedieť poradiť, však už zkusil dosť všelijakých vecí, už bol tiež aj pri všelijakých záležitostiach a všade sa dobre vyzná. Nech ho Pán Boh dlhé roky živí.

Máme tu aj jedného Apsolona, ktorý by už otcu svojho všetkého gazdovania aj všetkých iných záležitostí rád pozbavil a on by rád bol šafárom. Jeho meno nechcem tu uverejniť snáď sa napravi, a snáď si pomyslí na štvrté Božie prikázanie.

Pán Boh s nami a zlé preč! *Mestečan.*

BESEDNICA.

Strašná noc.

Bolo práve večer pred dňom jarmoku na Jozefa. Na námestí, kde zvykol byť jarmok, jarmočníci už mali vystavené svoje búdky, trochu ďalej na druhom placi stál „ringlšpil“ a vyššie, odkiaľ divé vitie zverov vandrujúcej menažerie dochádzalo, veľká (tlupa detí taký krik a lomoz robila, že nebolo možno rozumieť poznámky a rozhovor, vzťahujúci sa na levi a iné dravé šelmy.

No, najblučnejší život predsa bol v hostinci „ku Muriňovi“; kupec, sedliak, muzikant, komediant, všetko to spievalo a krik robilo, pilo a karty sa hralo, že sa človek nazdával, že Beľovce sú predmestie pekelných ríš.

Len pri jednom, voskovom plátnom obtiabnutom stole sedelo niekoľko tichých ľudí. Jedon cudzí, vysoký štíhly pán s čiernou bradou, tohto žena, jedno slabé, nežné stvorenie s útrpným výrazom na tvári, potom bohatý mäsiar Kalina z Lopašova a ešte niektorí.

Cudzí pán a pani dali si doniesť večeru, podobne i mäsiar Kalina, a tak pri jedení preriekli niekoľko slov.

„Iste to bude maliar, dľa svojho zovňajšku,“ pomyslel si Kalina. Potom každý pošiel svojou stranou. Kalina príjúc do svojej izby v hostinci sadol si na kanapu a pukal z fajčky. Bol ustatý, lebo keď tak človek celú noc musí cestovať, cez deň zase s dopraviteľmi vo všelijakých hostincoch tak asi pätnásť pohárov vína vypiť, ovládze ho spánok.

Práve keď sa mu fajka sklzla, a on prvú hrču chce prepíliť, Kalina totižto brozitánsky chrápal, veľmi začal skučať jeho Sultán, a trhal svojho pána za kabát. Kalina sa prebudí, hmatne po tobolke v kabáte, v ktorej mal niekoľko tisícok a stovák, poobzerá sa — v izbe nikoho. — Lež cez tenkú stenu bolo počuť, ako v susednej chyži pod siedmym číslom stenajúco plače žena a muž spitý ako dúha zúri a kričí.

Pekné susedstvo! pomyslel si Kalina. Medzitým poznal po hlase, že to ten cudzí pán, a bezprestajne

peniaze pýta od svojej ženy. Ďalej bolo počuť, že zvada stáva sa väčšou a chudera žena plače a lamentuje, žeby to i skalu obmäkčilo.

„Peniaze žena, mám smäd, chcem ísť do hostinca!“

„Ale veď ti hovorím, že už nemám žiadnych, nemuč ma už toľko; a tie tri žajdlíky špiritusu si vypil, čo som mala.“

Muž sa tmoľil sem i tam, že všetky stoličky poprekacoval, a potom zkríkol na ňu: „Všetko jedno — teba nič do to-toho, sem pe-pe-niaze, lebo ta roz-drú-drú-zgam!“

„Jako ti môžem dať, keď sama nemám ani babky, haňbi sa a ľahni si spať!“

„Čo — čo — čo? Sprepadená stryga, ty ty mi chceš snáď ka-ká-zeň dr-r-r-držať? — No len ča-čakaj...“

Kalina počul, ako ten neľudský pán oboril sa na svoju ženu, chytil ju za hrtan, že len ťažko mohla dýchať.

„Zadrhneš ma — oh — oh — po —“

Slovo „pomoc“ nebola už vstave vypovedať, a Kalina počul, ako muž ženu vliekol cez izbu a divo kričal:

„Po-počkaj len, ja-ja ti u-ukážem — sem ta strknem do to-tohto kufra.“

A bolo počuť, ako stisol úbohú a slabú ženu do kufra, a ako ona niekoľkokrát snažila sa von vyškriabať. Ten neľudský človek ju ale ešte i trýznil, lebo niekoľkokrát otvoril trochu kufor, načo bolo počuť tupé boľastné stony, raz silnejšie, raz slabšie, dľa toho či viac alebo menej otvoril vrchnák kufra.

Konečne divokosť tohoto muža musela dosťúpiť najvyššieho stupňa, lebo razom vykričal: „Kde mám môj nôž!“ Na to Kalina ešte počul, ako kufor bol ešte raz otvorený — na to hrozný výkrik, a potom nič viac!...

Mäsiari nezvykli mať najtuhšie nervy, ale niečo takéhoto pohlo i tvrdým, Kalinanom. Cítil, ako mu vlasy dúpkom stávajú a trasúc sa na celom tele bežal so Sultánom dolu.

„Nešťastie. Rýchlo páni!“ zkríkol do jedálne a potom vbehnúc ta bledý jako stena, oprel sa o stôl, aby nepadol, „v susednej izbe číslo sedem, pred minútou ten cudzí človek, čo pred hodinou so mnou večeral, v opilosti zabil svoju ženu.“

„Hlúposti“ vetil hostinský, „jakože môže byť opitý od dvoch pohárov piva? Ha?!“

„Hore v svojej izbe ešte i tri žajdlíky špiritusu vypil,“ hovoril Kalina. „Síce nech je jakokoľvek, ja som neni blázon, a počul som všetko, od slova do slova; drhnuť ju, potom ju bil a do jedného veľkého kufra ju zatvoril, až konečne nožom ju zarezal jako teliatko! Musíme hore ísť a sviazať vraha, lebo naposledy ešte niečo vykoná!“

Všetci dobre znali Kalinu a bolo mu vidieť na tvári, že nerobí žart. V tichosti vymysleli si znamenitý plán. Hostinský vzal svoju flintu, jeden vandrovník revolver, niekoľko chlapov schytilo železné a drevené vidly a tak po tichu na prstách išli hore...

Všetko ticho! Aha, iste spí; ten mámor ho premo-
bol. — Alebo už vytrezvel a niekde sa schoval!? Snáď
už i utiekol!? Všetko jedno, musíme dnu!

„Čakajte, nechajte ma popredku s revolverom!“

Vandrovník roztvorí dvere — a ústa i oči a ide
dnu, ostatní za ním, tiež roztvorí oči a ústa.

Ten cudzí pán ticho a pokojne sedí pri stole a
fajčí cigaru, a zabitá jeho žena sedí tiež pri stole a
pletie! . . .

Kalina sa ale nedal myliť, a myslí: Iste druhú
osobu zavraždil: „Čo sa to tu robí?“ zkríkol.

Cudzí pán, ktorý medzitým i so svojou ženou bol
vstal, videl sa byť celkom zadivený, nevediac príčinu
príchodu. „Že čo sa tu robí? Ja myslím, páni, že je-
dine ja mám to právo sa pýtať, „že čo sa robí? A čo
tu chcete s flintami, s drúkami a pikami?“

Na to Kalina: „Ja som bol v susednej izbe a som
svedkom, jako ste jednu ženskú zavraždil a do kufra
zaprel!“

„Teda tak,“ vetil cudzinec a vypukol v hrozný
smiech, „to máte úplnú pravdu, len prosím niekoľko
slov ku objasneniu. Tu“ — medzi tým otvoril kufor —
„je hľa tá zavraždená žena . . .“

A s veľkým smiechom vytiahol z kufra jednu obrov-
skú lútku a ukázal im ju.

„Ja som totižto bruchomluvec, a jeden nový kúsok
som sa učil, v ktorom predstavím zavraždenie jednej
ženy, zajtra bude predstavenie, ku ktorému vás týmto
povolávam. Mal som to šťastie!“ . . .

Na druhý deň ten cudzí pán sossbieral 73 zl. 50
krajciarov vstupného.

Prvá láska.

Napísal: *Augustin Baczó k.*

Ach Bože, keď si len pomyslím s jakými myšlienkami som chodil do strednej školy, vždy sa mi tak zdá, jako by všetky tie zkúsenosti, ktoré som od tých čias prežil, boly len púhy sen, lebo mojím jediným úmyslom bolo, že sa na dievča nikdy ani len neobzrem. Bláznivosť, rieknete zaiste. Je pravda, že je to bláznivosť, alebo lepšie povedané nerozvažitost, lebo to snáď ešte ani jeden šuhaj, ktorý mal v sebe srdce, nezadržal. Ja by som to však na každý pád bol zadržal, keby som nikdy čierne oči Ankiné nebol zazrel. Darmo je, ináč to už nenie. Zafúbil som si čierne oči, avšak len z videnia, lebo bližší prístup ku ním bol s dost veľkou ťažkosťou spojený. Bola to prvá moja láska, na ktorú nezabudnem nikdy a preto vám ju budem rozprávať.

Začnem s tým príslovím, že „každý začiatok ťažký.“ Tak to bolo aj s mojou prvou láskou, ktorá náležala Anke. Ona bola krásna a jako som ju uzrel, bol som ako očarený. Všetky moje prvšie úmysly zmizly pri pohľade na spanilú Anku. Všetelijako som si to vysvetľoval, ako sa mohol so mnou taký obrat stať, ale konečne zostal som na tom, jako hoverí slovenské porekadlo, že

„nátura človeka sa každých sedem rokov mení.“ Muselo to aj so mnou tak byť.

Naši mládenci zariadili vo fašianky zábavu, na ktorú som bol i ja pozvaný. V duchu som sa radoval, že tam pôjdem, lebo som vedel, že tam i Anka príde. Ja som však nebol nikdy tanečníkom, preto som i na zábavy veľmi málo chodil. Nuž ale teraz by nemal ist, keď tam bude Anka. Ani keby ma priviazali, neostal by doma, tak veľmi ma ta ťahaly Ankiné čierne oči. Horko-ťažko vyčkal som ten deň, ktorý bol k zábave určený. Zábava sa začala, ani ja som tam nechybel, všetko tančilo. Ja som sa tak jakosi do toho bral, jako keby ma za vlasy ťahali. Anka chvíľami na mňa pozerala, jej zrak stretal sa s mojím, a to čím ďalej tým viac. Bol by som ju rád požiadal o jeden tanec, ale nemohol som sa k tomu nijako odhodlať. Konečne nabral som si odvahy a s úsmevom prikročil som ku nej a volal ju do tancu. Privolila. Bol čárdáš, darmo je, je to pekný tanec a pre mňa bol tým peknejší, lebo som sa cítil jako v nebi. V tanci sa vinula ku mne, ja ku nej a už som nevedel ani čo robím. Bol som hlupáček, vôbec jako každý mladík, ktorý po prvý raz miluje. Anka opanovala moje srdce, ona vládla mnou a ja by som bol pre ňu neviem jakú hlúposť vykonal. Hádám by sa to aj bolo stalo, ale zábava sa skončila a všetko sa počalo rozchodiť. Ja som v poslednom tanci vyzvíral Anku a potom i ona s rodičmi sberala sa domov.

Umienil som si, že ju odprevadím domov. Pomyslel som si na môj niekdajší úmysel, že nikdy na dievča nepozrem a vtedy ma pohlo. Darmo je, začal som cítiť, že sa náhlady človeka menia. Odprevadil som Anku až k domu, pri bráne sme trochu zastali a dívali sa na hviezdnaté nebo. Ona mi ukázala svoju a ja jej zas svoju hviezdu. Ruky sa nám vrele stiskly a to stisknutie rúk bolo nám zárukou vzájomnej lásky.

Sotva uplynulo od bálu pár dní, potkal som sa s Ankou na ulici a požiadal ju o dostaveníčko. Zapýrila sa trochu, ale privolila. Miesto dostaveníčka bola ich zahrada.

* * *

Určená hodina večerná k schôdzke odbila. Ja som sa s tlúčúcim srdcom, trasúc sa na celom tele dostavil na určené miesto.

Nebom lietaly potrhané mračná, hviezdičky len tu i tu žiarily zpod mračien. Mesiaček sa tak divno na mňa díval, ako by sa bol vysmieval z mojej hlúposti. Vnišiel som do zahrady, ale tam som nevidel nikoho. Konečne našiel som tam pod jednou lipou malú lavičku, tu ju dočkám, myslel som si. Dlho som čakať nemusel, lebo čoskoro prišla Anka oblečená v ľahký oblek, v nomž vyzerala ako víla. Čierne oči žiarily jej ako drahokamy, líčka červené ako pivonia, keď má rozkvitnúť. Privítala ma podaním ruky. Oj, bolo že to blažené okamženie.

Ankini rodičia boli bohatí a nedovoľovali svojej dcére veľkú známosť s mladými ľuďmi. Ani ja som nemal dovolené chodiť do ich domu. Ja som sa ale uspo-

kožil aj s tým, keď som sa mohol večer s Ankou v zahrade sísť. A schádzali sme sa tak veru dosť často. Bledé svetlo mesiaca bolo svedkom našich slov, ktoré tichým šeptom splývaly so šuštením listov lipových, otriasajúcich sa vo večernom vetríku. Ja som bol úplne blažený, lebo Anka ľúbila ma vrelo. Bola to prvá láska.

Raz bol veľmi pekný večer. Vetrík tak ľahodno povieval, že sa človek o mnoho živšie cítil. Ja som sa sobral z domu, majúc úmysel s Ankou sa potkať. Zadnými dvermi vkradol som sa do zahrady, v než očakával som s blahou nádejou predmet svojej vrelomilovanej lásky. Vstúpiac do zahrady sadol som si pod lipou na lavičku, kde som zvykol očakávať Anku. Dlhú som tam nesedel, lebo hneď prišla i Anka. Rozhovor plynul a hodina za hodinou utekala. Vežové hodiny už boli jedenástu odbily i mesiačik bol už zašiel. Náš rozhovor ale ešte vždy bol v prúde, pretrhovaný súčastejším mlasknutím od stretnutia sa našich úst. Zrazu z našich blažených snov vytrhnul nás šuchot v zahrade.

— Pre Boha! vari to voľfakto ide sem? — šep-tala mi ustrašene Anka.

Ja som napnul zrak, ale som nevidel nikoho, ponevác bol už mesiačik úplne zašiel.

— Nech je kto chce, ja idem a vyľadám ho, — šep-tal som Anke.

— Ach nie, Pán Boh chráň! Ja chcem, aby naša láska ostala tajomstvom.

Sotva že to vypovedala, už bolo počut šumot na blízku. Oba sme opatrne pozreli v tú stranu.

Bol to Ankin otec s hodnou lieskovicou v ruke

— Naničhodný tulák! — vykrikoval, chtiac mi zaplatiť za návštevu lieskovicou.

Ja som však nečakal. Utekal som jako šialený. Ponevác som ale v strachu na dvere nemohol natrafiť, vyskočil som na parkan, ktorým bola zahrada ohradená, a skočil som čo som mohol najrýchlejšie s neho dolu. Ale jaké bolo moje zdesenie, keď miesto zeme padol som na čosi, čo pod ťarchou môjho tela zvučne spráštalo. V nasledujúcom okamihu ale ocítil som sa na dne voľakej studne. Makal som steny, tie boli dosť úzke. Od strachu mi krv v žilach zastala, vlasy mi dúpkom staly. Ja som si nijako nemohol predstaviť, čo sa to asi so mnou stalo. Proboval som vyjsť von, to sa mi ale na žiaden pád podariť nechcelo.

Vôbec musím povedať, ani som nevedel na ktorú stranu som utekal. Kričať ma mrzelo, a samotnému od-tiaľ vyjsť zdalo sa mi nemožným.

Čo som mal robiť? Iné mi nepozostávalo, jako tam dočkať svitanie v neveselej spoločnosti žiab, ktoré ma v mojej úzkosti aspoň koľko-tolko svojím príjemným spevom obveseľovali. Bola to dlhá noc, na ktorú neza-budnem nikdy.

Konečne začalo svitať. Rozmýšľal som nad tým, jako sa asi dostanem von z toho pekla. Ponevác ale otvor toho pekla bol úzky, musel som čakať až sa celkom rozvidnilo.

K môjmu veľkému prekvapeniu videl som potom, že mi pod nohami ležia kusy dosák, pomocou ktorých som sa jakosi dostal von. Obzerám sa, nevidel som ni-koho krom veľkej pajty, okolo ktorej bolo viac takých zbožných jám vykopané. Ponevác ale tí ľudia, čo svoje úrody do zbožných jám boli uschovávali, postavali si sýpky, tak prázdne jamy v nedostatku hlíny pozakry-vali daskami a po vrchu posypali zemou. Ja som ale o tom nevedel a preto jako som s parkana dolu skočil, práve natrafil som na jednu z tých jám. Ponevác ale dasky boli už zväčša zhníle, ľahko sa podo mnou pre-lomily a ja som padol dnu a musel som tam celú noc prečkať v neveselej spoločnosti žiab. Keď som bol už vonku, bolo mi už dobre, pobral som sa domov. Doma som si hneď ľahol, ale spať som napriek prebdenej noci nemohol. Za jedno ma trápilo, čo asi robí Anka, za druhé zas nesnesiteľná horúčosť išla na mňa, hlava ma bolela a cítil som, že budem iste chorý. Moje tušenie sa splnilo, lebo som musel v nebezpečnej horúčke úplné 4 mesiace vyležať. Doktor tvrdil, že všetkému tomu je len veľké prepätie mysle na príčine.

Konečne som vyzdravel ale k môjmu veľkému predešeniu počul som, že sa mi Anka stala nevernou a že sa vydala za jedného notára. Tak som ja hľa pochodil so svojou prvou láskou. Razom som o všetko prišiel, i o zdravie, i o srdce, i o svoje šťastie! Myslím, že ma za to poľutujete!

HOSPODÁRSTVO.

O dochovávaní moriek.

V dochovávaní hydu sotva ktorý druh je tak za-nedbaný, jako dochovávanie moriek. Ponevác ale toto zamestnávanie sa najlepšie vypláca, nepochopiteľné je, prečo sme práve v tomto ohľade — napriek tomu, že okolnosti sú veľmi prajné — tak veľmi nazad.

Na našich stranách sotva jeden percent zapodieva sa dochovávaním moriek; snáď lichotím priveľmi keď to hovorím, že jeden percent sa s tým zapodieva.

Pritom všetkom ale bez všetkého prehnania možno riečiť, že sa len polovici dochovávateľov jako-tak vy-darí práca.

Znám mnoho obcí, kde nie za jednu korunu, ale za všetky doteraz razené koruny nemožno dostať jednu morku; ale aj to viem, že v takých dedinách, ktoré od miest vzdialené ležia, mlieko skoro darmo merajú a vajcia skoro darmo rozdávaajú.

Znám dediny, v ktorých — ponevác k peniazom ľudia ťažšie prichodia, čarovaním nadobývajú si potrebné články od kupcov — za halierovú škatulku zápaliok dajú jedno vajce. Svedkom som bol keď na poštu za 10-halierovú marku doniesli osem vajec; inokedy do-niesli asi pol funta masla a žiadali 10-halierovú marku.

Mnoho takýchto pádov by som mohol uviesť k ozuačeniu toho, že je mnoho takých dedín, kde mlieko a výrobky z neho, vajcia a iné články nemožno na pe-

niaze obrátiť — odpredať — a pretože India potrebné peniaze si nemajú jako zapatriť, k svojej ztrate čarovanim kúpajú články a iné veci.

Nenie-li múdrejšie menšie potravné články, s ktorými sa nevyplatí na trh bežať sošohovať na to, čo väčšiu cenu donesie a ľahšie sa dá odpredať.

Že nakoľko súvisia s dochovávaním moriek doteraz prednesené veci, vysvetlí to tá okolnosť, keď zvieme, že hlavný účel pri chovaní malých moriek brá mlieko a vajcia.

Aby sme morky mohli prospešne dochovávať, musíme mať hojnosť mlieka a vajec.

Mnohí dochovávatelia — veľmi nesprávne — dávajú malým morkám suchý tvaroh; tento tvaroh v hrvoli stvrдне a morky podochnú. Preto nie tvaroh dávajme malým morkám, ale hustú kyšu — sadnuté mlieko — smiešajme s kukuričnou múkou alebo s jačmeným, ovseným šrôtom a tak nechajme kyšu odvariť, zatým vychladnúť a to dávajme malým morkám. Kukuričná múka alebo šrôt nesmie byť starý a horký.

K tomuto miešajme usekanú zeleninu, zvlášte zelenú cibuľu, perášin; jestli máme vajcia, bárs aj také, ktoré pre zarezanie drúbeže neboly vyliahnuté, lenže musejú byť uvarené a dobre usekané.

Majme starosť na to, žeby táto potrava zvlášt v teplý čas neskysla a sa nezubila, lebo takú malé morky nerady žerú. Preto je lepšie menej, ale vždy frišnú robiť.

Že nakoľko je osožné srvátku s tvarohu nescedit, svedčí tá okolnosť, že mlieko následkom kyseliny sa sadne (skýši) a kyselina — nie ale skyslina — veľmi napomáha trovenie; preto malé morčatá následkom rýchleho trovenia častejšie žerú, a tak väčšmi rastú, silnejú a sa zmáhajú.

Pri opisanej ztrave morčatá aspoň štyri týždne, jestli sú ale slabšie šesť týždňov nech sú na chránenom mieste držané, kde sú nielen od daždu ale aj od vetra hájené. Máme dať pozor, aby dlážka, kde tieto morčatá držíme, nebola tehla, kameň, alebo vlhká kľovečka, lebo morčatá dostanú lámavicu do nôh a vtedy sa už nedajú ochrániť od vydochnutia.

Morčatom v prvé dni — pretože sú veľmi nemotorné a slabé — nohy špiritusom natierajme. Keď už trochu zmocnejú, v peknom čase pustíme ich na povetrie, ale len keď už rosa obschla, a na taký trávnik, v ktorom ani žihľavy ani hvôsta niet. Najlepšie je pustiť ich na čatelinu, aby sa mohly vybehať a mušky lapať. Jako som vyššie spomenul, aby neboly na rosu alebo dážd pustené, lebo to im zapríčiní smrť; žihľava a hvôsta ale chorobu do nôh. Keď by ale pri najväčšej opatere predsa dážd na morčatá popršal, alebo jakokoľvek inak by umokly, každé jedno morča do osobitnej háby zakrútime a na teplom mieste necháme usušiť a za tým nohy špiritusom natre. Ten trávnik, na ktorom morky sa zabávajú vyrástly, môžeme skosiť a statku dať.

Keď sú morčatá väčšie, miesto zeleniny môžeme do mlieka a múky usekať zelinu: mačací chvostik, žeruchu, pažitku a zelený pór; mlieko nech bude vždy sadlé, alebo tvaroh ľabký ale so srvátkou.

Keď už morčatá prežily osem týždňov, sú už dost pevné a odolajú jakémukoľvek počasiu; lebo morky jak sú dengľavé v prvých týždňoch, tak sú silné, keď sú vyše osem týždňov.

Kto teda má zodpovedné miesto, také jako som tu opisal, a nezaoberá sa dochovávaním moriek, ten sám seba ukrivdí; lebo medzi drúbežou žiadon druh nemá taký odbyt, jako morka pod nôž súca. Presvedčme sa kdekolvek v našej vlasti na tržišťach, a uvidíme, že morka je hľadaný článok a najlepšie platený.

Ponevác ale i morky sú rozmanitého druhu, najlepšie je, keď biele morky plemeníme; tieto sú silnej telesnosti, a čo do veľkosti (váhy) tak i do jemnosti mäsa chytro sa zmáhajú.

Morky veľmi neradi nesú vajcia na miesto k tomu cieľu pripravené, ale kdekolvek na ukrytom mieste, v krčkoch alebo vo veľkej tráve. Preto jestli chceme aby morky vajcia nepotraily, nepustíme ich prv von z chlieva, kým nesniesly vajcia. Vajcia držíme na čerstvom studenom mieste; a keď už morka 15—18 vajec sniesla, chce sedieť. Vezmime k tomu cieľu jeden nie hlboký košík, na dno dajme piesok alebo zem a tak spravme hniezdo; — slamu na žiaden pád nedajme do hniezda naspod. Keď by morka každý, — alebo každý druhý deň nezišla s hniezda, zložíme ju a neháme ju na slobode aspoň 10—12 minút; — za ten čas ale, zvlášt v studený čas, prikryjeme vajcia teplou hábou. Morka sedí 28 dní a veľmi verne. Keď sa začnú morčatá liahnúť, necháme ich aspoň 24 hodín pod matkou, iba slabšie do teplej nádoby odložíme, aby ich matka nezadlávila. Po tomto čase pokračujeme v chovaní jako som vyššie opisal.

R. P. K.

Žiaľ nad milým.

Za dedinou na návrší

Deva sedí v diaľku ziera;

Jej myseľ za milým letí,

Ktorý v boji za vlast umiera.

Deva sedí v diaľku ziera,

Tichý vzdych z jej pŕs sa vinie.

Keby to z hviezd čítať znala,

Či on víťazí, či hynie.

Plesaj devo a nermúť sa!

Že tvoj milý v boji padne,

Láska k tebe a ku vlasti

V jeho srdci nevyhasne.

Augustin Bacsó k.

CHÝRNIK.

Socha kráľovnej v Gedelove. V Gedelove postavia zosnulej kráľovnej peknú sochu. Socha, ktorú už lejú z bronzu, predstavuje kráľovnú so slnečníkom v ruke ako pohľadza jedno sedliacke dievčatko po hlave. Sochu postavia v novom gedelovskom parku a na jaseň odhalia ju za účasti dvoru.

Dobročinnosť. Satmársky biskup Július Meszlényi 20.000 korún daroval na kňazský pensijný fond svojej diecesy a 20.000 korún katolíckemu kassinu v Satmáre. — Vesprímsky biskup barón Karol Hornig 20.000 korún daroval mestu Vesprému na stavbu jednej nemocnice.

Gutenbergova slávnosť v Mainzi. Z príležitosti 500ročnej pamiatky narodenia Jána Gutenberga, veľkého vynálezcu tlače mesto Mainz usporiada veľkolepé slávnosti, ktoré potrvajú za tri dni: od 23. do 26. júna.

Nová štátna baňa v Kremnici. Arár tieto dni veľkým právom odkúpil kremnické bane dr Arnolda Rappaporta za 600.000 korún. Štát novo nadobudnuté bane už aj prevzal do svojej manipulácie.

Z mohamedána kresťan. Do obce Endrőd v békéšskej stolici pristahoval sa pred mesiacmi jeden mladý Turek menom Abdullah Servet, rodom z Carihradu, ktorý teraz rozhodnul že vzdá sa koránu a dá sa pokrstiť. Tento svoj úmysel i hneď oznámil na rim. kat. fare, kde ho kaplán Gejza Bogdánfi oboznámil s učením kresťanskej viery. Zriedkavý krst mladého mohamedána odbyval sa pred veľkonočnými sviatkami, ktoré potom Abdullah Servet zasvätil už jako pobožný katolík.

Dievča s dvomi hlavami porodila jedna žena vo Viedni. Dieťa má dve hlavy a každá hlava spočíva na osobitnom krku. Dieťa žilo len niekoľko minút.

Cisár! Zábavný kúsok udal sa nedávno v Casseli, keď sa tam bavil cisár Vilhelm II. Pred cisárskym kaštieľom stálo vojsko pod velením jedného generála. Generál naložil vojsku, že keď pokrúti šablou ponad svoju hlavu, vojsko musí zavolať trikrát „Hoch!“ lebo vtedy pôjde cisár. Čakali, čakali, naraz z brány kaštieľa vybehnu jeden statný jazdec, adjutant cisárova. Krátkozraký generál v domnerí, že je to cisár pokrútil šablou nad hlavou. V dlhých radoch stojace pluky vypukly v hromovité „Hoch“ a vojenská hudba intonovala hymnu „Heil dir im Siegeskranz.“ Vtedy už ale generál zbadal svoj omyl. Kričal, aby vojaci mlčali, ale bolo už neskoro. Zúfale kýval šablou, čo si vojaci tak vysvetľovali, že zaiste nekričia dost oduševnene a generál chce, aby ešte lepšie kričali, nuž potom dali sa do takého křiku, tak revali „Hoch!“ že sa až povetrie triaslo. Za dobrých desať minút trvalo, pokým generál bol vstave zaviesť ticho. Keď potom cisárovi rozpovedali, že komandujúci generál akého capa zastrelil, panovník sa veľmi chutne zasmial.

Voľba mešťanostu v Prešporku. V Prešporku namiesto zosnulého Pavla Tallera za nového mešťanostu jednohlase zvolený bol Teodor Brolly, doterajší námestný mešťanosta. — Brolly už od 22 rokov stojí v službe mesta a teraz je 48ročný. Jako mestského hlavného notára kráľ vyznačil ho rádom Franca Jozefa.

Veľký požiar zúril 18. t. m. popoludní v Bardiovskej Novej Vsi v šarišskej stolici. Zhorelo 50 domov so 60 hospodárskymi a pobočnými staviskami, ďalej veľká zásoba zbožia a mnoho kusov rožného dobytku. Jedna stará slepá ženička, ktorá sa už nestačila ratovať zo svojej horiacej chalupy, zabynula v ohni. Škoda je veľká lebo poistené bolo málo.

Dar kráľov. Siamský kráľ Čulalangkorn keď minulý rok vrátil sa so svojej cesty po Europe do Siamu, poslal nášmu kráľovi dvúch mchutných siamských slonov, ktorých umiestnili v cisárskom zverinci v Schönbrunne. Jeho veličenstvo kráľ teraz jedného z týchto siamských slonov daroval budapeštianskemu zverincu. Zriedkavý dar o niekoľko dní dovezu do Budapešti.

Nešťastie. Jozef Mozsári, železničný strážnik v strážnici č. 206. medzi Turč. Sv. Martinom a Príbovcami konajúce službu cheel preísť cez železničný násyp, v ten okamih jachal tade jedon nákladný vlak, ktorý prešiel Jozefa Mozsáriho. Nešťastný strážnik naskutku vypustil ducha.

Prvý útok na Walesského princa. Z tej príležitosti, že na dediča anglického trónu Eduarda spáchaný bol útok v Brüsseli, spomína sa, že princ Eduard toto už drubý raz šťastlivo vyhnul vražednej ruke bezbožného zločince. Prvý raz totiž roku 1860 spáchaný bol proti nemu útok v New-Yorku, kde na ulici napadnul ho jedon matróz a chytiac knieža pod hrdlo, počal ho hrdúsiť ustavične vykrikujúc: „Musíš zahynúť! Ukážem, že čo by si aj sto rokov žil, predsa nebudeš anglickým kráľom!“ Útočníka chytli a pri policii vysvitlo, že patričný je na rozume pomätený matróz Edward Moncave. Útočník vtedy, keď napadnul princa, nemal žiadnej zbroje pri sebe.

Malé príčiny, veľké následky. Anglický námorný dôstojník, ktorý prišiel nedávno z Paríža, dal sa doviest na fiakri do hotelu. Tam spozoroval, že nemá u seba dost drobných pre fiakra. Požiadal tam stojaceho kellnera, aby mu potrebné peniaze na krátky čas požičal. Tento sa všelijako vyhováral, čo rozhnevalo dôstojníka, načo sa tento vrhol na kellnera. Kočič, ktorý bol svedkom tohto výjavu, pospiechal dôstojníkovi na pomoc. Na pokrik pribehol aj majiteľ hotelu, ale aj tento dostal výprask. Čím ďalej tým viac ľudí sa nahromádzilo, povstal lomoz, tak že celá ulica bola preplnená divákmi. Susedia, ktorí počuli hrnot a volanie o pomoc, mysliac, že vypukol oheň, zavolali hasičov. Konečne dostavila sa polícia a nastal pokoj. Keď všetko utíchlo, kočič hľadal koč a svoje kone, ale tieto boly preč. Jakýsi darebák mu ich ukradol. Dôstojník, kellner, majiteľ hostinca a kočič spolu museli kráčať ku policii, kde ich všetkých pokutovali.

Zahájenie svetovej výstavy v Paríži. Dňa 14. apríla malo Francúzsko veľký deň. Predseda republiky Emil Loubet a minister obchodu Millerand otvorili svetovú výstavu v Paríži v prítomnosti zástupcov všetkých mocností sveta a vysokých hodnostárov francúzskych. Jak Millerand tak i Loubet v svojich rečiach oslavovali prácu, napredovanie, pokrok, čo všetko spája národy sveta v jednu spoločnosť. Po slávnosti predseda Loubet obzrel si pavillony a medzi inými navštívil i pavillon uhorský, kde bol uhorskými páňmi hlučne uvítaný. Predseda Loubet bol veľmi spokojný s tým, čo videl v uhorskom pavillone a mnoho vystavených predmetov si poobzeral. Uhorských páňov, ktorí pracovali aby Uhorsko dôstojne bolo zastúpené na svetovej výstave, predseda Loubet pozval tiež ku sebe na obed, ktorý sa odbyval dňa 17. t. m. Vysoký hosťiteľ aj počas obedu chválil predmety a vôbec i celé zariadenie uhorského pavillonu. V prvý deň, 15. apríla, keď malo prístup obecnstvo, navštívilo výstavu všetkého spolu asi 200 000 osôb. No ač je výstava už zahájená, predsa ešte nenie tam všetko v poriadku: väčšina budov ešte neni ani dostavená a vnútorné zariadenie, vystavenie a usporiadanie predmetov nedokončené, tak že prejde ešte asi mesiac, kým tieto všetky práce budú hotové. Oddelenie uhorské je už celkom hotové.

Dar hasičskému spolku. Dobr. hasičskému spolku v Trnovei (lipt. st.) jeden pán z Budapešte poslal pekný dar asice obraz arcikniežafa Jozefa. Obraz predstavuje vysokého protektora hasičov v hasičskej rovnošate a v životnej veľkosti. Veľkodušný darca, ktorý sa na obraz sprevádzajúci list podpísal: Bartha Sándor Budapešt, ktorého ale v Trnovei nikto nezná, tým odôvodnil svoj dar, že trnoveckí dobrovoľní hasičia zdarným a humánnym účinkovaním preukázali svojim spoluobčanom veľké služby a tým nadobudli si zásluhy na poli všeobecného dobra a vlasti.

Prosia za svojho nezdrarného syna. Z Brüsselu oznamujú, že rodičia Šipida, toho sotva 16ročného chlapčiska, ktorí na nádraží strelil na Waleského princa Eduarda, poslali telegramm kráľovnej Viktorii, matke princovej. V telegramme lutujú, že ich syn spáchal taký ohavný skutok, ale omlúvajú ho, že nevedel čo vykonal, lebo on bol len obeťou zlomyseľného podnecovania a nástrojom zločincov, ktorí neskúseného chlapca použili k takému špatnému skutku a preto prosia kráľovnú o odpustenie a milosť a aby zhladla na nich ubiedených a na ich deväťoro nedospelých detí. Stará anglická kráľovná na túto prosbu nedala rodičom Šipidovým žiadnej odpovede a tak nevedno, jaký následok bude mať prosba nešťastných rodičov na ich ľahkomyselného syna.

Nešťastná posledná hodinka. V španielskom mestečku Armenton pri Corune jedon zomierajúci mešťan prijal sviatosť posledného pomazania. K zomierajúcemu prišlo rozlúčiť sa mnoho pokrevných a známych, keď sa zrazu preborila poďlaha izby do hlbokkej pivnice. Krem zomierajúceho zabili sa ešte štyria ľudia a viacerí utrpeli ťažké úrazy. Kňazovi šťastnou náhodou nestalo sa nič.

Vyznačení okresní notári. Minister financií za výtečné účinkovanie na poli doberania daní peňažnou odmenou a písobnou pochvalou vyznačil nasledovných turčianskych okresných notárov Adolfa Brüllu v Hornej Štubni, Bélu Csepcsányiho v Slovenskom Právne, Štefana Galandu v Štubnianských Tepliciach, Bartolomeja Jellinaka v Necpaloch a Kolomana Kevického v Mošovciach.

Zarmútený vdovec. Jednatel' mníchovskej život poistujúcej spoločnosti obdržal nedávno nasledujúci významný dopis z vonkovského mestečka: „Veľactený Pane! Majúc srdce bóľom preplnené chápeť sa pera, aby som vám napísal niekoľko riadkov. Moja manželka Anna Mária, rodená Luidnerová, ktorá bola u vašej spoločnosti na 3000 mariiek poistená, náhle zomrela, zanechajúc ma tu v zúfalstve. Táto rana nešťastného osudu zastihla ma dnes rano o šiestej hodine. Ráďte mi čím skôr poistenú summu poslať. Číslo poistujúceho listu je 21.762. Môžem vážne a opravdove tvrdiť, že zomrelá bola vernou manželkou a úprimne milujúcou matkou. — Aby vec mohla byť čím skôr vyplnená, pripojujem vysvedčenie okresného lekára. Trpela len za krátku dobu, lež trpela mnoho a pre mňa to bola tým väčšia boľasť. Dúfam, že učiníte niečo pre moju potechu a zašlete mi čím skôr peniaze. Ubezpečujem vás, že o nedlho dám u vás zabezpečiť aj budúcu moju ženu a to na 6000 mariiek — žiaľ môj je veľký a len tá nádej, že moju žiadosť čím skôr splníte, bráni mi aby som neupadol do ťažkomyselnosti. — Očakávajúc spomenuté peniaze, značím sa s úctou N. N. a deti.“

Ochranca. Vo Zvolene tieto dni jedon malý chlapec padnul do potoka Slatiny a už-už bol by sa utopil, keby jedon mladý človek, menom Emil Lóvanyi nebol skočil za ním a s nasadením vlastného života neratoval z vody. Emil Lóvanyi už viackrát dokázal podobnú smelosť.

Miláček krásneho pohlavia. Pred new-yorským súdom pojednávajúci trestnú záležitosť jedného muža, obžalovaného z mnohoženstva, lebo bol sobášený s 53 ženami, ktoré zas opustil. Toto vykonal behom posledných 13 rokov a najpodivuhodnejšie je, že so svojou sňatkovou kariérou začal už po uplynutí svojho štyridsiateho roku. Čo ťažalo Amerikánky ku nemu, to sa ani pochopiť nedá; lebo muž tento neni v žiadnom ohľade dajakým zvláštnym zjavom, ba jeho tvár je dosť špatná. Vzдор tomu stával sa u vzdelaných a zámožných paní a slečien tak obľúbeným, že sa v niektorom mesiaci dvakrát oženil. Z počiatku nástojil sám na tom, aby sňatky boli civilnou cestou uzavreté, jaknáhle sa ale presvedčil, že žena ktorú prv sám opravdove miloval, tiež lásku javí oproti nemu, omrzela ho hneď a opustil ju. Obyčajne zanechal svoje manželky niekoľko týždňov po svatbe, udajúc príčinu, že musí odcestovať. Podivuhodné je, že s prvou svojou manželkou žil verne a šťastlivo celých 18 rokov. Keď sa prvýraz ženil, mal ešte len 22 rokov. Tento „zúrivý“ americký manžel mal patrne na ženské tú istú tajnú moc, jako kedysi John Wilker, znamenitý dvoranin za času anglického kráľa Karola II., ktorý bárs nemal

ani pekný obličej, ani krásnu postavu, predsa tak vedel dámy obláznit, že mohol smeľe povedať, že za pol hodiny kde sa jedná o priazeň ženy, vyhodil najkrásnejších mužov zo sedla.

KU OBRÁZKU.

Priateľstvo.

V poniektorých domácnostach často vidíme spriatelené také zvieratá, ktorých vzájomná nenávisť je všeobecne známa, ba povestná. Na príklad pes, vzor verného zvierata ku človeku a mačka povestná svojou falošnosťou sú najúhlavnejšími nepriateľmi, keď ich ale privykajú spolu už zamladi, obapolná nenávisť zvierat zmizne a stanú sa takými priateľmi, že z jednej misy žerú, čo je už len dostatočným dôkazom ich shody. Báršjak divé dravé zvery možno tiež zkrotiť, obzvlášť keď ich krotenie započne sa zamladi. Na pr. tyger, pachtiaci po ľudskej krvi v pralesoch teplých krajov jako mladúcke šteňa privykaný ku krotkosti stane sa človeku nielen neškodným, ba jeho ochrancom. Chýrna teatralistka Sara Bernhard má tygra, ktorého sama krotila už ako pár týždňové šteňa a dnes obrovský tyger líba u dvier jej ložnice a beda by bolo tomu, kto by tak v nočnú hodinu chcel vniknúť do domu jeho panej. Náš obrázok predstavuje tiež spriatelenie zvierat. Plachá srnka, ktorá v lese prehá pred psom, stala sa smeľšou, privykla na spoločnosť tých, pred ktorými by ináč šialene utekala do skrýše lesa. A malí psikovia, ktorí za iných okolností tak radi naženú srnku pred cievu pušky svojho poľovníka-pána, cele ľahostajne chovajú sa naproti svojej spoločnosti. Pekným spôsobom teda i medzi zvermi mnoho dá sa docieľiť.

K OBVESELENIU.

Chee to mať po panský.

Kandidát ženy (robi návrh svojej vyvolenej Katke ku sňatku): „Vieš Katinka, že ťa už mám dávno rád, a že...“

Kuchárka Katka: „Prestaň, prestaň! — Jestli mi chceš vyznať lásku alebo ma popýtať za svoju, tak musíš pekne klaknúť predomnou! Slúžila som za 10 rokov v tých najlepších panských domoch, a viem čo sa patrí!“

Moderná výchova.

Slečna Amanda (v dievčenskom ústave): „Zajtra teda opustíte navždy náš ústav, slečna Anka?“

Slečna Anka: „Vern, veru, musím sa — predsa konečne naučiť znáť svojich rodičov.“

Nádejný synáčok.

Ná návšteve (u svojho kmotra mlynára, ktorému sa pred polrokom narodil prvý syn) prehovoril kmotor: „No, a čo robí váš syn, kmotre Tóno? Či už hovorí voľačo, apko, mamka?“

Kmotor mlynár Tóno: „To ešte nie! Ale „pálenky a slaniny!“ to už dobre vypovie!“

Muž piják: „Ach! keď by sa len chcela zas so mnou žena povadiť a hrniec mi o hlavu hodiť, aby som mal príčinu znova do krčmy ísť!“

ODKAZY REDAKCIE.

Báseňku „Jaro“ neuvěřejníme.

Ct. p. *H. I. v B. L.*: Státnych papierov je viacero. Niektoré sú zaznačené i v cenách bursovných, ktoré v každom čísle podávame. Z vášho listu nevieme, jaké uh. štátne papiere spomínate.

Ct. p. *H. B. Philadelphia Pa.*: Do tej záležitosti sa nemôžeme zamiešať, lebo nemáme od vás žiadnej hodnovernej poverujúcej listiny. Najlepšie bude, keď sa nie privátnou, lež úradnou cestou obrátite na budapeštianskeho amerického konsula. Inak sotva docielite nejakého výsledku v tej záležitosti.

Starec Grúňovský. Zasláné básničky sa hodia k uverejneniu, a boly už aj uverejnené, lenže pod druhým menom. Pod udaným menom ich nemôžeme uverejniť, lebo by sa pôvodca ich čudne poďíval na nás.

Pán „*volič*“ v *Maholány*. Zasláný dopis následkom pozdného doručenia vyjde iba v budúcom čísle.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 18. apríla.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 108, zadok 120, polievková 140, jazyk 138, obličky, ľadviny 188, čistené 380 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok 200, zadok 240 hlov. — *Teľacina*: predok 112, zadok 120, stehno 180 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 112, stehno a lopatka 120 hlov za 1 klg. — *Sunka*: pražská 180, surová 140 hlov za 1 klgr. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 112 hlov, loj 108 hlov, slanina ku roztopeniu 110 hlov a husacia masť 220 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 140, sliepku 150, kohúta 200 hlov. Za jednu tučnú kačku 240, za tučnú hus 700 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 140, sliepka 160, kapuň 260 hlov, tohoročná hus 7 kor. (za jeden klgr. tučnej husy 130 hlov), morka za kilo 130 hlov, kačka za kus 280 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 7 kusov za 40 hlov, menšie 43 kusov za 2 koruny, ku čajju 6 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 160, sumec 160, štika 110, zubáč 300, jesater 400, okuň 240 hlov za klgr. Raky: kus za 12 hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 200, ku čajju 240 hlov za 1 klgr. Tvaroh 46 hlov za kilo. — Smotana 56 hlov za liter. — Pár holubov 160 hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus — kor. — hlov. — 1 klgr. divej svine 80 hlov, celé stehno srny 8 kor. — Zemiaky nové 36 hlov za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	27.00	25.60	24.20	23.00	22.00	21.00
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19.80	18.00	14.50	11.00		

Pšeničné otruby drobné po kor. 9.20, hrubé po 9.20.

Zeleniny: *Zemiaky* rúžiahy kor. 2.80—3.60, žlté

kor. 4.00—4.20, rožky kor. 7.00—7.20, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 30 hl. kor. — *Cibula* kor. 5.00—8.40 m. c. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhorky*: za kus 110 halierov.

Strova: *Hrach* nový liter 160 hal., čistený starý 20—30 hal. za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klgr. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 4 kor. za klgr.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

»Sohr Sväto-Antonská« fabrika na strieborno-ocelové kosy, ktorej jediný a výhradný rozosielať a predávať je

Pán JOSEF SOHR

v meste Szill (Somogym.)

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medailou a čestným diplomom bol vyznačený.

100 korún vyplati tomu, kto vie preukázať »Sohr Sväto-Antonskú« kosu z ktorej inej fabriky,

200 korún vyplati tomu, kto z medzi 100 »Sohr Sväto-Antonských« vie preukázať päť zlých kôs.

Ochranná známka

Kto úplne spoľahlivú, dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hockomu na žiadosť zdarma a vyplatene zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednávať shromažďovať. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Uplná záruka! (15—11.)

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 20. apríla.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75—81	kor. 7.35	kor. 8.05	Štátny dlh. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5250.—	5300.—
" pešťianska	75—81	7.25	8.10	Uhorská zlatá renta 4%	97.00	97.80	Pešť. uh. kupec. b.	2735.—	2745.—
" stolnobeľhradská	75—81	7.45	8.10	Uhorské regálové úpis 4½%	93.65	94.05	Pešť. prvá vlaš. sporiteľňa	16000.—	16050.—
Raž (žito)	70—72	6.25	6.75	" premiové úpis 4½%	98.10	98.85	Šalgó-tarjanská baňa na uhlie	671.00	673.00
Jačmeň na krm.	60—62	5.90	6.00	Uhorská tiasko-segedínska požička 4%	140.00	141.00	Záložné listy.		
" na pátku	62—64	5.60	5.80	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	101.00	102.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	93.00	93.75
" na várku	64—66	—	—	" vyvážkové úpis 4½%	92.75	93.75	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	99.00	100.00
Ovos	39—41	5.10	5.65	Spoločná požička v bež. peniazoch 4½%	99.00	99.50	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	119.00	120.00
Kukurica	—	5.40	5.50	Žreby.	6.25	6.75	Peniaze.		
Prosó	—	5.00	5.50	Spolku „Jó zliv“	19.50	20.50	Cisársky dukát	11.40	11.48
Repica	—	12.50	13.05	Uhorského „Červeného kríža“	43.00	43.00	Dvadsať-frankovník	19.26	19.30
Dateľinové semä, luc.	—	—	—	Bakúškeho	43.00	43.00	Nemecká ríšska marka	118.30	118.55
Svinská masť pešťianska	—	62.00	63.00	Basilika	13.25	13.25	Striebro	—	—
" " vidiecka	—	—	—						

Platný od 1. októbra 1899.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. októbra 1899.

Budapest—Galantha—Zsolna

Stanice.	triedy	osobný vlak				
		I—III.	I—II.	I—III.	I—II.	I—III.
Budapest ny. p. .... ind.			7 30	9 25	6 20	9 05
Galantha			10 20	2 30	8 58	3 00
Gány				2 41		3 09
Szered . . . . . érk.			10 34	2 51	9 12	3 17
Súr . . . . . ind.				*3 03		
Szilád-Zéle				3 13		3 32
Lipótvár . . . . . érk.			10 52	3 26	9 31	3 42
Liptóvár . . . . . ind.			8 20	11 02	3 41	9 36
Madunicz 33. sz. órh.			8 29		*3 48	
Kosztolány			8 37		3 56	
Drahóc 36. sz. órh.			8 46		*4 03	
Pöstyén			8 59	11 24	4 20	9 58
Podh.-Szerdahely 41. órh.			*9 09		*4 30	
Brunóc			9 17		4 39	
Csejte-Szt.-Kereszt 43. órh.			*9 22		*4 44	
Vág-Ujhely			9 36	11 45	5 05	10 18
Bohuszlavicz			*9 46		5 16	
Melsicz			9 57	*11 59	5 27	
Kosztolna-Zajrecs 54. órh.			10 08		5 38	
Trencsén-Istebnik			10 17		5 47	
Trencsén szem. p. u.			10 25	12 16	5 55	10 48
T.-Trencs.-Teplisz			10 38	12 25	6 08	10 57
Dubnicz			10 53		6 29	6 17
Illava			11 05	12 44	6 41	11 16
Lédecz			11 16		6 52	6 41
Bellus			11 23		6 59	6 48
Alsó-Kockócz 77. sz. órh.			*11 30			*6 55
Puchó-Kockócz			11 39	1 01	7 13	11 33
Milochó 82. sz. órh.			*11 49			*7 14
Vág-Resztercze			11 59	*1 15	7 34	7 24
Podhr.-Vághéve 88. órh.			*12 07		*7 42	*7 32
Pelvas 91. sz. órh.			*12 14		*7 49	*7 39
Nagy-Bicse-Predmér			12 26	1 32	8 01	7 51
Kottesó 97. sz. órh.			*12 33		*8 08	*7 58
Hricsó			12 42		8 16	8 07
Zsolna (Rajecz-fürdő) . . . . . érk.			1 00	1 55	8 35	12 35

Zsolna—Galantha—Budapest.

Stanice.	triedy	osobný vlak				
		I—III.	I—II.	I—III.	I—II.	I—III.
Zsolna (Rajecz-fürdő) . . . ind.		9 00	3 35	5 18	2 58	3 38
Hricsó		9 17		5 36		3 57
Kottesó 97. sz. órh.		* 9 23		* 5 43		*4 05
Nagy-Bicse-Predmér		9 31		5 51	*3 21	4 14
Pelvas 91. sz. órh.		* 9 40		* 6 00		*4 24
Podhr.-Vághéve 88. sz. órh.		* 9 46		6 07		*4 31
Vág-Besztercze		9 54		6 17	*3 39	4 41
Milochó 82. sz. órh.		* 10 03				*4 49
Puchó-Kockócz		10 14	4 30	6 36	3 53	5 00
Alsó-Kockócz 77. sz. órh.		* 10 20				*5 07
Bellus		10 27		6 49		5 15
Lédecz		10 33		6 56		5 22
Illava		10 43	4 47	7 06	4 10	5 33
Dubnicz		10 53		7 16		5 44
T-Trencs.-Teplisz		11 01	4 59	7 24	4 22	5 52
Trencsén szem. p. u.		11 21	5 13	8 26	4 36	6 25
Trencsén-Istebnik		11 27		8 33		6 32
Kosztolna-Zajrecs 54. órh.		* 11 34		8 43		6 42
Melsicz		11 44		8 57	*4 50	6 55
Bohuszlavicz		* 11 53		9 09		7 06
Vág-Ujhely		12 05	5 43	9 32	5 06	7 25
Csejte-Szt.-Kereszt 43. órh.				*9 41		*7 35
Brunóc		12 17		9 47		7 41
Poh.-Szerdahely 41. sz. órh.				9 53		*7 48
Pöstyén		12 35	6 04	10 08	5 28	8 03
Drahóc 36. sz. órh.				10 18		8 14
Kosztolány		12 51		10 26		8 25
Madunicz 33. sz. órh.				10 34		8 32
Lipótvár . . . . . érk.		1 04	6 23	10 42	5 47	8 40
Liptóvár . . . . . ind.		1 30	6 28	11 07	5 57	
Szilád-Zéle		1 43		11 20		
Súr				*11 29		
Szered . . . . . érk.		1 58	6 45	11 36	6 15	
Cány		2 15		11 50		
Galantha . . . . . érk.		2 27	7 00	12 00	6 30	
Budapest ny. p. u. . . . . érk.		7 35	9 45	6 05	9 25	

Nagy-Surány—Kis-Tapolcsány.

Stanice.	triedy	miesan. vlak		
		I—III.	I—III.	I—III.
Nagy-Surány . . . . . ind.		5 00	12 35	4 42
Zsitva-Födemes		5 14	12 52	4 54
Mánya		5 35	1 13	5 03
Szt. Mihályúr 4. sz. órh.		* 5 45	*1 24	*5 16
Vajk		5 56	1 36	5 25
Verebély		6 23	2 00	5 45
Zsitva-Ujfalu		6 36	2 16	5 56
Betekints 8. sz. órh.		*6 46	*2 28	* 6 04
Taszár		7 00	2 40	6 12
Aranyos-Maróth		7 28	3 07	6 25
Kis-Tapolcsány . . . . . érk.		7 40	3 20	6 35

Kis-Tapolcsány—Nagy-Surány.

Stanice.	triedy	miesan. vlak		
		I—III.	I—III.	I—III.
Kis-Tapolcsány . . . . . érk.		6 15	4 41	6 45
Aranyos-Maróth		6 39	4 51	7 11
Taszár		6 56	5 02	7 30
Betekints 8. sz. órh.		*7 04	*5 08	* 7 40
Zsitva-Ujfalu		7 14	5 17	7 53
Verebély		7 37	5 36	8 23
Vajk		7 49	5 46	8 40
Szt. Mihályúr 4. sz. órh.		*7 59	*5 54	* 8 52
Mánya		8 12	6 02	9 11
Zsitva-Födemes		8 28	6 16	9 35
Nagy-Surány		8 41	6 27	9 52

Pelsőcz—Murány.

Stanice.	triedy	miesan. vlak	
		II—III.	II—991.
Pelsőcz . . . . . ind.		7 00	3 00
Horka-Özörény 1. sz. órh.		*7 16	*3 16
Licze-Gicze		7 38	3 38
Jolsva-Taplocza 6. sz. órh.		*7 51	*3 51
Jolsva		8 21	4 16
Hisnyóvíz		8 51	4 41
Vizesért 11. sz. órh.		*9 04	*4 54
Nagy-Rőcze		9 27	5 17
Hosszurét 14. sz. órh.		*9 44	*5 34
Murány . . . . . érk.		9 55	5 45

Murány—Pelsőcz.

Stanice.	triedy	miesan. vlak	
		I—III.	I—III.
Murány . . . . . ind.		3 00	11 20
Hosszurét 14. sz. órh.		* 3 10	*11 30
Nagy-Rőcze		3 26	11 56
Vizesért 11. sz. órh.		* 3 32	*12 02
Hisnyóvíz		3 44	12 31
Jolsva		4 08	1 01
Jolsva-Taplocza 6. sz. órh.		* 4 17	*1 10
Licze-Gicze		4 29	1 22
Horka-Özörény 1. sz. órh.		* 4 50	*1 43
Pelsőcz . . . . . érk.		5 02	1 55

* Podmienenéne vlak zastane.

Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a kráľ. dvornej knižničiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.